

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 17. aprila 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 45.

Dr. R. A.:

Ob prazniku petindvajsetletnice Trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.

V soboto dne 17. aprila praznuje Trgovsko društvo „Merkur“ za Slovenijo na svojem 25. občnem zboru, ki ga je sklicalo v veliko dvorano Kazine, ob 8. uri zvečer — zaeno tudi petindvajsetletnico svojega obstoja.

Ta proslava ni navadno društveno slavije, ampak je obenem praznik slovenskega trgovstva, praznik njegove čudovite žilavosti, podjetnosti, njegovega organizatornega talenta in humanitarnega, solidarnega mišljenja, zato pa tudi praznik njegovih divnih uspehov, ki jih je doseglo v teku četrstoletja v svoji najstarejši strokovni organizaciji, današnjem slavljencu, Trgovskem društvu „Merkur“.

Ko je v začetku tega stoletja tudi v naših deželah vzlic neprijaznemu razpoloženju avstrijske vlade vedno krepkeje zmagovala slovenska misel na političnem polju, je naš narod prvi izmed ostalih pod avstro-ogrskim režimom živečih jugoslovanskih bratskih mu plemen spoznal, da mora politični osvoboditvi biti vsporejena tudi gospodarska osamosvoja, ker je le ta granitni temelj vsaki politični svobodi.

Iz krogov slovenskih trgovskih sodrušnikov, kot nositeljev globoko nacionalnega čustvovanja je vsklila že sredi l. 1900. misel, osnovati trgovsko strokovno organizacijo. Nje predstavniki gospodje Ferdo Kersnik, Avgust Železnikar in Ignacij Kessler so izdelali prva pravila in izposlovali njih potrditev koncem l. 1900., nakar se je dne 3. februarja 1901 vršil 1. redni občni zbor, na katerem so bili izvoljeni za predsednika ted. tajnik trgovske in obrtne zbornice, ces. svetnik g. Ivan Murnik, za podpredsednika g. Ferdo Kersnik, za tajnika g. Ferdo Sajovic, za blagajnika g. Ivan Babnik. Dan 3. februar 1901 je torej pravi rojstni dan trgovskega društva „Merkur“.

Ta skupna organizacija našega trgovstva, ki je združevala v bratski slogi samostojne trgovce in trgovske sodrušnike, si je od vsega početka vzela za svojo glavno in v nacionalnem oziru prevažno vodilo, da treba predvsem delati na to, da se osamosvoji i naša domača trgovina i naš trgovec od tujega vpliva in to v strokovnem, materialnem in duševnem pogledu.

Zato je društvo „Merkur“ posvečalo vedno največjo pažnjo in skrb splošni in strokovni izobrazbi svojih članov, nudeč jim lepo čitalnico, prirejal počna predavanja in tečaje, poučne izlete, izdajajo celo vrsto strokovnih knjig ter strokovnih glasil kakor »Narodnogospodarski Vestnik«, »Slov. Trgovski Vestnik«, »Trgovski Tovariš« in »Trgovski Koledar«.

Izmed knjig, ki jih je izdalo društvo „Merkur“, je omeniti A. Kuderjevo »Menično pravo«, Gastinger-Volčev »Enostavno in dvostavno knjigovodstvo«, Alberta Sič »Trgovsko računstvo za trgovske nadaljevalne šole«, dr. Windischerja praktično komentiran »Sodrušniški zakon«, Kleibel-Volčev »Trgovsko korespondenco«, Alberta in Frana Siča »Trgovsko korespondenco« itd.

Društvo si je bilo v svesti, da vse njegovo, čeprav še tako plodovito delovanje ne zadostuje za strokovno izobrazbo trgovskega naraščaja. Zato je na svojih občnih zbora, na trgovskih shodih, ki jih je prirejalo v Ljubljani,

Mariboru, v Postojni in drugod, vedno znova zahtevalo slovenskih trgovskih šol, od najnižjega tipa nadaljevalnih šol, notri do trgovske akademije. Avstrijska vlada tem šolskim težnjam ni bila naklonjena. Zato sta bili do prevrata edini pridobitvi Dvorazredna trgovska šola, ki jo je ustanovil deželni odbor kranjski l. 1907. v Ljubljani in pa Trgovska gremialna šola, ki se je l. 1908. po zmagi Slovencev v Trgovskem gremiju v Ljubljani poslovenila. Šele ujedinjenje nam je prineslo dvorazredne državne trgovske šole v Ljubljani, Celju in Mariboru in državno trgovsko akademijo v Ljubljani.

Poleg duševne strani pa društvo ni zanemarjalo varstva materialnih in stanovskih koristi slovenskega trgovstva. Uredilo je lastno posredovalnico za službe, ki dobro urejena posluje še danes brezplačno in v obče zadovoljstvo, ustanovilo je pravni svet pod vodstvom dr. Windischerja, ki daje društvenim članom pojasnila in navsvete v vseh pravnih in gospodarskih vprašanjih, ustanovilo »Podporni sklad« kot dobrotvorno napravo za društvene člane, ki je posebno blagodejno deloval med svetovno vojno, položilo prve temelje za gradbo ponosnega »Trgovskega doma«, ki naj bi bil središče vsega družabnega in strokovnega delovanja slov. trgovstva, ustanovilo lastni denarni zavod za gospodarsko osamosvoje slov. trgovca od premoči tujega kapitala itd. A tudi za obrambo stanovskih koristi in stanovskega ugleda je društvo »Merkur« stopilo neustrašno in brezobzirno na plan, kjerkoli je bilo to potrebno. Že ob društveni petletnici je zahteval dr. Windischer uvedbo sposobnostnega dokaza za vse vrste detajlne trgovine. Ko je obrtna novela z l. 1907. te zahteve le deloma izpolnila, je društvo ta klic odločno ponovilo na 1. vseslovenskem trgovskem shodu l. 1907. Še ostreje je nastopilo društvo ob 2. vseslovenskem trgovskem shodu l. 1920. za obrambo stanovske časti in ugleda, obrnivši se z vehemenco, ki je mirnim trgovcem sicer tuja, zoper ne samo neuke, ampak tudi nesolidne prihajajoče, ki so se vrinili med svetovno vojno in prva leta po njej pod krinko »trgovca« v njegove vrste.

Ti trgovski shodi, ki jih je društvo »Merkur« priredilo, so kakor mejni kamni v razvoju slov. trgovstva. Če je prvi vseslovenski shod pokazal strmeči avstrijski gospodski vso skrito energijo in moč slov. trgovstva, ki je po krepki organizaciji nenadoma zagospodovala v slovenskih deželah, je 2. vseslovenski trgovski shod po svojem pomenu in po udeležbi srbskih in hrvatskih tovarišev preskočil meje Slovenije in uveljavil moč in pomen slov. trgovstva za celo državo, ki ga bo morala odslej vsaka vlada tehtno upoštevati.

Sploh se je po ujedinjenju društvo, ki je med vojno moralo omejiti svoje delovanje, s podvojeno silo razvilo. Njega pomen rase in ž njim tudi članstvo. Leta 1912. je imelo 615 članov, l. 1916. pade število na 246, l. 1917. na 256, l. 1919. pa že zopet narašča na 522, l. 1920. je dosežen najvišji predvojni stalež 616; koncem leta 1925. pa izkazuje društvo prelepo število 1333 članov, najvišje kar ga je dosedaj imelo.

Društvo »Merkur« je bilo od svojega početka do danes matica strokovnih in stanovskih ustanov našega trgovstva, iz njega ali po njegovi pobudi so izšle in se ustanovile vse duševne strokovne in stanovske pridobitve slovenskega trgovstva, tako tudi leta 1924. izvršena organizacija trgovskih gremijev po celi Sloveniji in njih združitve v močni Zvezi trgovskih gremijev za Slovenijo.

Če je danes ob petindvajsetletnici društvenega razvoja in delovanja njegova bilanca visoko aktivna, je to za sluga onih idealnih, nesebično delujočih mož, ki so v tistem okrilju društvenega odbora neomajno delovali za dosego narodne in gospodarske osamosvoje in moči slovenskega trgovstva.

Poleg prvega društvenega predsednika Ivana Murnika naj imenujemo tu društvenega dosmrtnega častnega predsednika Alojzija Lillega in sedanjega predsednika dr. Fran Windischerja, podpredsednika Josipa J. Kavčiča in Riko Toryja, tajnika ter častnega člana Frana Goloba in Val. Urbančiča, uredniku Trg. koledarju in Slov. Trgovskega Vestnika dr. Rudolfa Marna in častnega društvenega člana Andreja Šarabona.

Ne smemo pa pozabiti tudi dolgoletnih društvenih odbornikov Ivana Jelačina star. (25 let), Dr. Viktorja Murnika (25 let), Ivana Kostevca (22 let), Frana Kovača (19 let), Ignacija Novaka (18 let), Pavla Fabianija (17 let), Ivana Volka (16 let) in Avgusta Jurjavca (15 let).

Vsi so pomagali zgraditi mogočno zgradbo trgovskega društva Merkur za Slovenijo, vodeči in sodelujoči v bratski slogi z vsemi društveni člani svoje društvo od uspehu do uspeha. Prošinjani od ideje globoke in delavne ljubezni do naroda, do naše ujedinjene države, a tudi prožeti od čuta neomajne solidarnosti in najlepšega slovenskega bratoljublja, so porok, da bode društvo Merkur tudi v drugem četrstoletju svojega razvoja deležno najlepših, za narod vobče in slovensko trgovstvo posebe najpomembnejših uspehov. Ob njegovem prazniku pa kličemo temu za našo narodnogospodarstvo osamosvoje prezaslužnemu društvu: Vivat crescat floriat!

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ima v četrtek dne 22. aprila 1926 ob pol 9. uri dopoldne v zborničnih prostorih svojo redno sejo z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsedstva. 2. Poročilo tajništva. 3. Volitve. 4. Poročilo o gradbi zborničnega poslojpa. 5. Poročilo računskih pregledovalcev o zborničnih računskih zaključkih za leto 1925. 6. Poročilo o zborničnih akcijah v davčnih vprašanjih. 7. Poročilo o trgovinsko političnih in prometnih vprašanjih. 8. Organizacija in delovanje tarifnega odbora. 9. Predlogi zborničnih članov. 10. Tajna seja.

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

Zunanja trgovina Jugoslavije 1925.

Sedaj imamo končne številke za leto 1925, tako za uvoz kakor za izvoz, in se lahko priobči trgovska bilanca lanskega leta. V papirnatih dinarjih je znašal naš lanski uvoz 8.752.878.739 dinarjev, predlanski pa 8.221.743.552, v zlatih dinarjih lanski uvoz 769 milijonov 273.638, predlanski 578.588.568, v tonah 1.513.862 in 1.127.686. Glavne dežele našega uvoza so bile sledeče (v papirnatih dinarjih):

Italija	1.644.000.000	18,78%
Avstrija	1.604.000.000	18,33%
Češkoslovaška	1.559.000.000	17,81%
Nemčija	866.000.000	9,90%
Anglija	715.000.000	8,15%
Ogrska	440.000.000	5,03%
U. S. A.	342.000.000	3,90%
Francija	323.000.000	3,69%
Rumunija	316.000.000	3,61%
Grška	261.000.000	2,98%
Druge	684.000.000	7,82%

Takoj vidimo tri skupine: daleč spredaj so Italija, Avstrija in Češkoslovaška; zase v drugi vrsti sta Nemčija in Anglija, z velikim presledkom za prvo skupino; nato sledi tretja skupina, pri kateri se Ogrska nekako odloči. Vse drugo pride v četrto skupino, niti 8 odstotkov.

Prav zanimivo je primerjanje lanskega leta s prejšnjimi:

	Uvoz v tonah	Izvoz v mil. din.	Izvoz v tonah	Izvoz v mil. din.
1919:	155.000	2.982	283.000	687
1920:	440.000	3.466	915.000	1.321
1921:	734.000	4.122	1.584.000	2.461
1922:	1.232.000	6.642	2.214.000	3.691
1923:	1.123.000	8.310	3.026.000	8.049
1924:	1.128.000	8.222	3.916.000	9.589
1925:	1.514.000	8.753	4.398.000	8.905

Razmerje med uvozom in izvozom se pa lepše vidi, če damo temu ali onemu številko 100 in primerjamo drugega ob njem. Dajmo uvozu številko 100, pa pogledajmo:

	Uvoz	Izvoz
1919:	100	23
1920:	100	38
1921:	100	60
1922:	100	57
1923:	100	97
1924:	100	116
1925:	100	102

Bilanca se je od leta 1919 naprej zelo popravila, leta 1923 je bila že skoraj izenačena, leta 1924 je bil izvoz že izdatno večji kot voz. Tudi lani je bil večji, a le še za majhno svoto, v razmerju 102 : 100. Lani se je dosti več uvozilo kot predlanskim, izvozilo se je pa manj, čeprav je imelo lansko leto prav tako ugodno letino kot predlansko. Dvig uvoza se da razlagati iz stremljenja importerjev, da bi v prvem in drugem četrtletju kolikor mogoče veliko uvozili in s tem izrabili staro carinsko tarifo, ker je stopila nova 20. junija 1925 v veljavo. Ker je naš izvoz v drugi lanski polovici zastal, upajo na tem večji izvoz v prvi letošnji polovici in s tem na zopetno končno aktivno bilanco za leto 1926.

Naknadna plačila za napačno carinjenje.

Opazili smo, da se v zadnjem času v znatni meri množijo slučajji, da bodisi tukajšnja kakor tudi ostale carinarice v Sloveniji predpisujejo od trgovcev industrijalcev, importerjev in eksporterjev naknadna doplačila za robo, ki je bila že ocarinjena ter je v mnogih slučajjih že razprodana. Trgovski krogi pri tem postopanju trpe ne malo gmočno škodo, ker gre čestokrat za znatne zneske, ki jih trgovci morejo plačati, ne da bi jih bili mogli vračunati v robo.

Po čl. 57. car. zak. imajo carinarnice pravico v teku 6 mesecev izterjati od strank vsa doplačila, ne ozirajoč se na ocolnost, da li trgovec more naknadno poravnati ta naplačila ali ne. Posebno opozarjamo na »uverenja o poreklu«, katera so se sicer ob priliki carinjenja doprinesla ter jih je carinarnica sprejela kot pravilna; nasprotno jih pa mestna kontrola naknadno pri reviziji spozna za nepravilna. V takem slučaju ubere carinarnica kot naplačilo diferenco med minimalno in maksimalno carino. Mestna kontrola dalje pobira vse zneske, ki so bili zaračunani naplačno v škodo države, ne povrne pa iz lastnega nagiba prizadeti stranki onih zneskov, kateri so se ob priliki carinjenja preveč zaračunali v korist države, a na škodo stranke. Ta pa ima tudi pravico v teku 6 mesecev zahtevati od carinarnice povračilo vseh zneskov, ki jih je preveč plačala, kar pa more doseči samo s primerno vlogo. Trgovci pa večkrat sami ne vedo da li so se jim pri carini, ali pa pri postroških carinskih pristojbinah, te previsoko zaračunale.

V očigled temu stanju se je ustanovilo pri tvrdki Just Piščanec, carinski posredovalnici, kontrolni oddelku kot protiutež mestni kontroli ter nameravamo, ako bo zadostne podpore, v korist trgovskim krogom vršiti sledeče naloge: 1. Kontrolirati vse uvozne in izvozne deklaracije z cizrom na pravilno tarifacijo prijavljenega blaga, ugotoviti pravilno zaračunavanje vseh v poštev prihajajočih carinskih pristojbin in taks. 2. Kontrolirati poštno priznanice za ocarinjene poštno pakete z oziromna pravilnost tarifiranja in obračunavanja pristojbin. 3. O uspehu revizije poedinih deklaracij odnosno poštinih priznanic takoj obvestiti stranko. 4. Po naročilu stranke izreklamirati pri carinarnicah vse v njih škodo preveč zaračunane svote. 5. V slučaju zahtev naplačil od strani carinarnice vlagati rekurre na pristojna mesta, odnosno izposlovati odpise ali restringiranje teh naplačil. 6. Zastopstvo strank v carinsko reklamacijskih zadevah pri carinarnici in višjih kompetentnih mestih proti zmernim honorarjem.

Iz dolgoletne prakse je tvrdki znano, da ubira carinarnica v mnogih slučajih pri ocarinjenju nepravilne zneske, kateri izvirajo večinoma iz računskih pogrešk, nezadostnega poznavanja carinskih tarif od strani carinskih organov ter končno napačnega tolmačenja carinskih predpisov. Trgovci in interesi so s tem več ali manj znatno oškodovani, ne da bi pravočasno podvzeli potrebne korake v zaščito lastnih koristi.

Zaračunani in ubrani zneski pri deklaracijah in poštinih priznanicah, katere niso čez 6 mesecev stare, se pa morejo v korist stran izreklamirati.

Kot honorar za kontrolno delo bo tvrdka računala neznatno takso en dinar za poedino carinsko naimenovanje v vsakokratni deklaraciji ali priznanici. Tezadevne reklamacije, pritožbe in tožbe bo tvrdka pri pooblastilu odnosnih strank sestavljala in predlagala s primernim neznatnim pridržkom od izreklamiranih svot. Izvozne odpreme lastnih komitentov zavazuje se tvrdka pregledati brezplačno.

V prepričanju, da je tvrdka s to ustanovo ustregla živi potrebi, je upati, da se bodo trgovci v obilni meri posluževali te cene strokovne pomoči.

Občni zbor Gremija trgovcev za ljubljansko okolico.

Občni zbor Gremija trgovcev za ljubljansko okolico se je vršil, v četrtek dne 15. t. m. ob pol 9. uri predpolodne v Gremijalni zborovalnici. Ker ob napovedanem času ni bilo za sidelnost dovolj članov, se je zbor vršil eno uro kasneje ob prav lepem številu zborovalcev.

Občni zbor je otvoril agilni načelnik veletržec Franc Zebal, ki je uvodoma pozdravil zastopnika obrtne oblasti obrtnega komisarja g. Čehuna, nadalje zastopnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Ivana Plessa ter zastopnike časopisja, katere je prosil, da bi bili tudi nadalje naklonjeni Gremiju.

Pred prehodom na dnevni red se je načelnik spomnil prerano umrlega člana Rudolfa Ruitnerja, trgovca na Vrhniki, kakor tudi njegove pokojne soproge. Omenja njegove zasluge za ustanovitev Gremija za ljubljansko okolico.

Iz poročila katerega je podal načelnik razvidimo, da je načelstvo skupno z odborom podvzelo številne akcije in intervencije, da zavaruje interese svojih članov. Predvsem se je načelstvo stalno borilo proti navalu krošnjarstva v naših krajih zlasti v obmejnih, ter je tudi poslalo posebno deputacijo g. velikemu županu. Uspeh je bil le irajen, ker so politične spremembe spremenile tudi stroge odredbe, ki so bile izdane proti krošnjarjem od strani državne oblasti.

Gremijalno načelstvo je Zvezi predložilo svoje predloge k zakonu o pobijanju draginje; dalje je predložilo posebne predloge k bodočemu obrtnemu redu. Posebno pa se je načelstvo posvetilo internim akcijam članstva, zlasti je važna pridobitev postajališča v Mednem in v Notranjih Goricah. Gremijalnemu načelstvu se je posrečilo doseči pri sedanjem mestnem gerentskem svetu v Ljubljani, da se je preuredilo poslovanje sedanje čuvajnice na Viču, ki se nahaja ob cesti v Rožno dolino in to s 1. majem, da bo

mogoče tam odračunavati prebivalstvu iz Viča in Rožne doline državno in mestno trošarino od trošarine podvrženega blaga. Izvzeti so le alkoholni predmeti, ki se smejo uvažati ali izvažati le preko Tržaške mlinice.

V davčnih zadevah je Gremij sodeloval v toliko, da je članstvu vsestranske pojasnjeval težkoče davčnih predpisov, kakor tudi, da je skušal v preobčutnih preobremenitvah interevenirati na merodajnem mestu, da se stanje davkoplačevalcev ublaži.

Načelstvo ni izpustilo iz vidika nobene akcije, katera bi ne bila v korist članstvu. Lansko leto je bilo za gremijalni odbor, kakor tudi za načelstvo leto polno dela in posvetovanj. Odbor je imel 9 rednih in 2 izredni odborovi seji, katere so bile vselej polnoštevilno obiskane, kar je znak, da g. g. odborniki polagajo na notrajno delovanje Gremija veliko pozornost.

Poročilo načelnika so zborovalci vzeli z odobravanjem na znanje.

Nato se je oglašil k besedi zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Ivan Pless, ki je v izvrpnih besedah orisal težave, ki jih imajo organizacije pri zaščiti in obrambi svojih interesov. Govoril je o vladni gospodarski politiki, ki je v stremljenju za pretirano centralizacijo spravilo našo industrijo, obrt in trgovino na rob propadu. Dolžnost vsakega člana je, da se svoje organizacije tesno oklene, da ji pomaga, ker le tako bo morala uspešno vršiti svoje težke naloge.

Načelnik se v imenu zbora g. dr. Plessu iskreno zahvalil ter ga prosil, da ostane gremiju tudi v bodoče naklonjen.

Tajniško poročilo je bilo vsem navzočim razdeljeno v tiskani obliki. Obsega vse najvažnejše akcije, katere je podvzelo načelstvo skupno z ljubljanskim gremijem.

Pri slučajnostih, je načelnik predlagal dve resoluciji in sicer za odpravo krivične uvoznine, katero pobira mestna občina ljubljanska od okoliških članov, kakor tudi resolucijo za ukinitje zakona o taksah. Obe resoluciji ste bili soglasno sprejeti.

Razvila se je nato živahna debata o zapiranju in odpiranju trgovin. Zastopnik Zbornice dr. Pless je zborovalcem natančno obrazložil dosedanje predpise glede delovnega časa, kakor tudi vsa določila o zapiranju in odpiranju trgovin. V debato so posegli g. Matko Kranjc iz Vrhnike, kateri je predlagal, da ostane vse tako kakor je dosedaj. G. Remic iz Zgornje Šiške je zastopal stališče enotnega odpiranja. Sprejet je bil soglasno sklep, s katerim se načelstvo in odbor pooblasti, da vprašanje odpiranja in zapiranja trgovskih obratov v ljubljanski okolici uredi tako, da se pri ureditvi primerno vpoštevajo zahteve vsakega

posameznega kraja in to brez predhodnega zaslišanja članstva.

Nelegalno trgovino, katera se je razpasla v ljubljanski okolici je posebno ožigosala članica g. Kušar iz Kozarij. Načelstvo je sklenilo, da se akcija ponovi pri srezkem poglavarstvu, da se nelegalna trgovina, ki tako škoduje našemu trgovstvu, čimpreje zatere.

G. Jeločnik Viktor, trgovec iz Rožne doline je ostro ožigosal poslovanje obmejnih carinskih organov. Apelira na navzočega zastopnika Zbornice g. dr. Plessa, da posveti zbornica vprašanju posebno pozornost in opozori merodajne faktorje na ta nedostatek, ki občno škoduje ugledu države.

Po izčrpanem dnevnem redu, je načelnik g. Zebal zaključil občni zbor in prosil navzoče, da se prihodnje leto zopet udeležijo občnega zbora še v večjem številu.

Kupujmo in podpirajmo
izvrstno
KOLINSKO CIKORIJO
domači izdelek.

Trgovina.

Trgovska pogajanja z Ogrsko. Ogrska delegacija za trgovska pogajanja z našo državo dospe dne 20. t. m. v Beograd. Delegacija ima nalog, da poleg trgovske pogodbe sklene z zastopniki naše države tudi veterinarsko konvencijo o obmejnem prometu med Ogrsko in našo kraljevino.

Znižane cene soli. Kakor smo že poročali, se bo po odloku finančnega ministrstva s 1. majem znižala cena soli za 50 par pri kg. Tako bo stala morska sol 2.40 (sedaj 2.90), sol v zdrobu 2.50 (3), za ribiče bela morska sol 1.20, siva 1.15 dinarja za kg.

Izvoz čokolade iz Švice v Jugoslavijo. Švica je znana kot izvozna država čokolade. Lani je izvozila 88.548 kvintalov čokolade (v Jugoslavijo 574 kvintalov). V letu 1924 je znašal izvoz 79.389 kvintalov (od tega v Jugoslavijo 430 kvintalov). V letu 1913 se je pa izvozilo 159.143 kvintalov (od katerih se je uvozilo v Srbijo 1116 kvintalov). To nazadovanje izvoza v Jugoslavijo v sorazmerju s količino, izvoženo samo v Srbijo, ni pripisati samo valutnim in drugim razmeram, ampak v prvi vrsti osnovanju naše domače čokoladne industrije, ki je postala že zelo močna.

Slaškorni pridelek na Kubi. Vsled prevelikega pridelka sladkorja se je pojavila na Kubi finančna kriza, na več bank se je začel run. Federal Reserve Bank je poslala iz Newyorka posebne vlake in parnike, ki so pripeljali na Kubo 65 milijonov dolarjev. Pri nekem takem naskoku na podružnico Royal ban-

6

LISTEK.

RAZMOTRIVANJE O RACIONALNEM IZKORIŠČANJU ŽELEZNIH RUD V NAŠI KRALJEVINI.

(Ing. Viktor Gostiša.)

(Nadaljevanje.)

Vse pozornosti so končno vredni tudi sedimenti železnih rud, ki se nahajajo v obliki čolitov v »Gold apnenec« iz okolice Beograda in Kragujevca. Ker so ta rudišča blizu normalne železnice, bila bi tudi tukaj rudarska preiskovalna dela, ki naj bi razteznost rudišča jasno pokazala, zelo priporočljiva, ker rude ipak vsebujejo okoli 75 odstotkov ferro ferri oksida.

Kakor je že omenjeno, vsa ta rudišča še niso toliko preiskana, da bi se moglo vsaj aproksimativno taksirati njihovo bogastvo na železnih rudah, kar pa je, samo po sebi umevno, prvi in najglavnejši kriterij za z ogromnimi stroški spojeno fundacijo železarske industrije. Tudi se mora pri tej priliki pripomniti, da se vsa do sedaj znana ležišča železnih rud v Srbiji nahajajo le v privatnih rokah, kar je zelo važno, ker se na žalost le prevečkrat dogaja, da se rudarstvo ne smatra kot industrija ampak kot gola spekulacija.

Na nahajališča železnih rud moremo

računati tudi v Črni gori, posebno v dolini Morača in sploh v gorskih masivih, ki ležijo ob vzhodni črnogorski meji. Na žalost pa do danes tudi o teh še nimamo prave slike, na vsak način pa bodo te, ako se pojavijo v dobri kvaliteti in kvantiteti, še igrale važno vlogo v vezi z racionalno eksploatacijo tamošnjih pragozdov in izkoriščanjem tamošnjih impozantnih vodopadov.

Za našo montanistično in železarsko industrijo pa so za najbližjo bodočnost brezdvomno najvažnejša ležišča železnih rud v Bosni. Tudi tu je že v 14. stoletju cvetela bujna železarska obrt, katera je imela vse predpogoje v dobrih rudah in prostranih gozdovih, ki so dajali potrebne količine gorivega materiala v obliki kovaškega oglja.

Najvažnejša in najvrednejša rudišča leže v severozapadni in srednji Bosni. V Hercegovini nahajajoča se rudišča so skoro neznatna, ona v severovzhodni Bosni pa sploh brez pomena.

Rude, iz katerih obstoje bosenska rudišča železnih rud, so siderit, limonit, hematit in magnetit. Razven tega imamo v Bosni, posebno pa na severozapadu, velike količine železne troske, ki imajo v sebi 45 do 55% železa in bodo prej ali slej kot izvanredni rudni surogat prišle v poštev pri izdelavi surovega železa.

Sideritne rude so najbolj razširjene

v severozapadni Bosni. V bližini Blagaja pri Bosanskem Novem se pojavljajo v obliki žile, ki se v presledkih razprostira v mlajšem paleozoiku. V isto formacijo spadajo tudi impozantna sideritna rudišča, ki so v debelih plasteh razvita v okolici Ljubije zapadno od Prijedora. Na površini teh rudišč se nahaja navadno limonit, toda ta ne sega daleč v notranost gorskega masiva ter se zamore siderit zapaziti že v raziskovalnih rovih, ki so nameščeno še precej visoko nad gerskim podnožjem. Popolnoma sliha rudišča se pojavljajo v okolici Stare Rijeke in Starega Majdana zapadno od reke Sane in pa severovzhodno od Sanskega mosta v smeri čez Stratinko proti Broncenom Majdanu. Na nekaterih krajih se more siderit opaziti tudi direktno na površini rudišča, tako n. pr. pri Koprivnici in na Novi Litici. Iste pojave se more zasledovati v rudnih ležiščih pri Sinjaku zapadno od Jajca, Fojnici v srednji in Foči v južni Bosni, ki pa so neznatnega pomena. V vseh navedenih lokalitetah je siderit kristalno zrnate oblike in se mu ob obmejnih partijah pri apnencu pridružuje tudi ankerit.

Slično impozantno, kakor v Ljubiji, je rudno pogorje v okolici Vareša, kjer so v Smreki na Droškovecu in Breziku v debelih in mogočnih skladih razviti sideriti. Te rude spadajo v trijadično for-

macija in se od ljubinskih, oziroma zapadnobosanskih v toliko razlikujejo, da so na prvi pogled čisto podobne apnencu, iz katerega so metazomatičnim potom tudi nastale, in pa da so deloma bolj impregnirane z raznimi škodljivimi metalnimi sulfidi, kakor pa one iz ljubijske okolice.

Povprečna vsebina metalnega železa pri bosanskih sideritih varira med 35 in 46%. Bogatejši pripadajo ljubijškemu, siromašnejši pa varškemu masivu.

Dandanes v Bosni poznana in za rentabilno eksploatacijo uporabna količina sideritskih rud se cenil na okroglo 15 milijonov ton, od katerih pretežni del odpade samo na Ljubijo in Vareš.

Limonitne rude so v svojem razprostranju po največ vezane na sideritna ležišča, katera so se v površinskih partijah, ki so pristopne oksidaciji in hidratizaciji, pretvorila v limonit. Včasih pa se tudi pokažejo kot izrastki piritnih in tetradritnih žil ali pa se pojavijo kot primarna tvorina v obliki barjevca in podobnih mineralov. Seveda ostajajo te pojave v svoji važnosti daleč za limonitom prve provenienice ter so radi tega limonitna rudišča tudi najbolj razvita v severozapadni Bosni v društvu s sideritskimi masivi, kakor je to slučaj zlasti v okolici Ljubije in Stare Rijeke.

(Dalje sledi.)

ke je predsednik republike, general Magaro ustavil paniko s svojim odločnim nastopom. Preril se je skozi množico v osrednji bančni urad, je vplačal tam v banko veliko vsoto in je nagovoril množico, naj bo mirna in da ni nobene nevarnosti. Je pomagal.

Industrija.

Za mednarodno lesno konferenco. — Pred kratkim je razpravljala lesna sekcija čehoslovaške trgovske zbornice na Dunaju o trajni krizi na lesnem tržišču, ki se v zadnjih dveh letih vedno bolj postruje. Za olajšanje težkega položaja lesne stroke je sekcija sklenila, da zahteva: 1. Ukinitve vseh izvoznih omejitev za les, 2. uvedbo znižanih zveznih tarif za izvoz, 3. sporazum med nasledstvenimi državami in prejšnjim inozemstvom za uvedbo tarifnih olajšav, ki so veljale do leta 1914. Končno smatra sekcija za potrebno, da se lesno tržišče porazdeli po interesnih sferah in vsaki državi odkaže primeren krog odjemalcev. V ta namen naj bi se sklicala mednarodna lesna konferenca, ki naj bi se poleg ureditve trga počela tudi s tarifnimi zadevami.

Fuzija v švedski železni industriji. Ze dolgo časa se je pojavljala načrt, naj bi se sedem velikih švedskih obratov združilo v celoto, da bi železna industrija lahko bolj gospodarsko delala. Kakor se kaže, se bo sedaj ta načrt udeležil. Nepriestranski odbor je cenil vrednost teh sedem obratov na 87 milijonov švedskih kron. Država bo prispevala s 15 milijoni posejila na pomoč; 5 odstotkov, po petih letih se začne odplačevanje, vsako leto poldrugi milijon kron. Združenje švedskih obratov je samo epizoda v splošnem sedanjem stremljenju po kartelizaciji, ki ga opazujemo po vsem svetu.

Premog in petrolej. Leta 1913 so kurili 89% vseh trgovskih ladij sveta s premogom, na koncu leta 1925 samo še 64%. Naslednja statistika nam pokaže, kako je naslednja statistika nam pokaže, kako je šlo število ladij s petrolejsko kurjavo kvišku: leta 1914 so vsebovale s petrolejem kurjene ladje 1.250.000 ton, l. 1924 pa že 17 milijonov ton; skupno število vseh trgovskih ladijskih ton je bilo leta 1914 ca 42% milijonov, na koncu l. 1924 pa 37% mil. ton. Anglija se je vsled svoje obilice premoga doslej motornih ladij na vse moč branila; videč pa konkurenco se je pa kljub premogu lotila zgradbe motornih ladij in gradi sedaj eno 60.000 tonsko. Ta bo obenem največja ladja sveta sploh. Doslej Anglija ni prišla nad 47.000 ton. Obenem omenimo, da so te dni spustili v morje največjo dosedanje francosko trgovsko ladjo, 42.000 ton vsebuječo.

Obrt.

Oddaja kolodvorskih restavracij v zakup. Direkcija državnih železnic v Ljubljani na novo razpisuje za dobo 3 let od 1. avgusta t. l. dalje zakup kolodvorskih restavracij na postajah Ljubljana glavni kolodvor, Zidani most, Grosuplje, Maribor gl. kolodvor in Čakovec ter bufetov na postajah Velenje, Brežice in Grobelno. Ponudbe je vlagati do 28. aprila t. l. pri železniški direkciji.

Nabava nahrbtnikov in izdelava pisemskih torb. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje na osnovi čl. 86.—98. zakona o drž. računovodstvu ofertalno licitacijo za dobavo 100 nahrbtnikov za prenašanje pošte in izdelavo 10 pisemskih dostavnih torb, za katere da direkcija potrebno novo okovje sama na razpolago. Licitacija se vrši 25. maja t. l. v sobi št. 42, v prvem nadstropju, Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji so na vpogled pri ekonomskem odseku (soba št. 43) direkcije. Drazitelji morajo predložiti 5% (inozemci 10%) kavcijo pri pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Carina.

Zvišanje romunske uvozne carine in promet z Avstrijo. Novo zvišanje rumunskih uvoznih carin je izzvalo v avstrijskih trgovskih krogih veliko nezadovoljstvo. Glede nekaterih predmetov znaša zvišanje petkratni oziroma desetkratni iznos prvotne postavke, zbog česar se prizadeto blago ne bo moglo sploh izvažati iz Avstrije v Rumunijo. Zlasti se to tiče produktov tekstilne in strojne industrije.

Denarstvo.

Obtok bankovcev emisijskih bank v Srednji Evropi. Koncem meseca marca t. l. so imele emisijske banke v obtoku sledeče vsote bankovcev: Jugoslavija 5683 milj. Din, Avstrija 401 milj. šil., Nemčija 2514 milj. drž. mark, Čehoslovaška 7147 milij. čeških kron, Ogrska 380 milij. pengov in Poljska 369 milij. zlotov.

Izkaz o stanju Narodne banke dne 8 aprila 1926. (Vse v milijonih Din, v oklepaju razlika napram stanju 31. marca 1926.) Aktiva: kovinska podloga 435.7 (— 6.9), posojila: na menice 1170.9, na vrednostne papirje 172.2, skupaj 1343.1 (+ 20.3), račun za odkup kronskih bankovcev 1151.9, račun začasne zamenjave 349.7, državni dolg 2966.3, vrednost založenih državnih posestev 2138.3, saldo raznih računov 570.1 (— 74.7), skupaj 8955.4; pasiva: glavica 28.8, rezervni fond 7.6, bankovci v obtoku 5828.2 (+ 145.1), račun začasne zamenjave 349.7, državne terjatve 88.8 (— 26.1), obveznosti: po žiru 268.3, po raznih računih 167.5, skupaj 435.8 (— 180.3), vrednost založenih državnih posestev 2138.3; ažijska 77.8, skupaj 8955.4; obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Davki in takse.

Donos davka na poslovni promet. — V času od 1. aprila 1925. do 31. januarja 1926 se je pobralo v naši kraljevini 191 milij. Din davka na poslovni promet in sicer na Hrvaškem in v Slavoniji 52 milijonov, v Bosni 23 milij., v Vojvodini 36 milij., v Sloveniji 40.4 milij., v Dalmaciji 6 milij. in v Srbiji in Črnigori 33.6 milijonov Din. Donos tega davka, ki je preračunjen centralno, je bil za navedeni čas predviden na 166.6 milijonov Din, prekoračil je torej proračun za 24.3 milijonov dinarjev.

Donos neposrednih davkov. — Po uradnih podatkih se je v naši kraljevini pobralo v času od 1. aprila 1925 do 31. januarja 1926, to je v prvih desetih mesecih proračunskega leta 1925/1926, brez izrednega pribitka in invalidskega davka v celoti 849 milijonov Din neposrednih davkov. Plačilo se na posamezne pokrajine razdeli sledeče: Hrvatska in Slavonija 160.8 milij., Bosna in Hercegovina 86.1 milij., Vojvodina 264.8 milij., Slovenija 121.3 milij., Dalmacija 26.6 milij. in Srbija ter Črna gora 189.5 milij. Din. Preko proračuna so plačale Hrvatska in Slavonija 46 milij., Bosna in Hercegovina 40 milij., Vojvodina 123.9 milij., Slovenija 63 milij., Dalmacija 13 milij. in Srbija ter Črnagora 46.5 milij. Din. Najznatnejše prekoračenje proračuna izkazujeta Slovenija in Dalmacija, to je pokrajine, v katerih se pobirajo davki po bivših avstrijskih zakonih in sicer Slovenija za preko 108% in Dalmacija za približno 100%.

Promet.

Francosko nemški dogovor za zračno plovbo. »Autodien« sporoča, da je bila včeraj podpisana francoskonemška konvencija za zračno plovbo. Prve zračne proge bodo otvorene meseca junija, in so v prvi vrsti proge: Pariz — Köln — Berlin, Köln — London in Kodanj — Hamburg — Köln. Prva izmed navedenih bo v Berlinu zvezana z zračno progo Berlin — Moskva, tako da bo možna zračna vožnja iz Pariza v Moskvo.

Ruski aviatični načrti. V maju in juniju hočejo napraviti ruski letalci štiri velike distančne plete: 1. Pilot Mojzes bo letel iz Moskve v Tiflis in Baku in dalje v glavno perzijsko mesto Teheran. 2. Pilot Majraub bo letel iz Moskve v Sevastopol in nato čez Črno morje v Angoro, glavno mesto Turčije; najvažnejši je plet čez Črno morje, 400 km brez presledka. 3. Pilot Sebazov bo letel iz Moskve v Berlin, Frankfurt in Pariz in nato čez Dunaj in Varšavo nazaj v Moskvo. 4. Pilot Gromov si je pa izbral progo Moskva—Berlin—Paris—Rim—Dunaj—Praga—Varšava—Moskva. Omene vredno pri teh pletih je dejstvo, da se bodo uporabljali samo stroji čisto ruske konstrukcije in bodo torej poleti dobro merilo za kakovost sedanje ruske letalne tehnike. »Deruluft« bo pa svojo dosedanjo zvezo Königsberg—Moskva raztegnila preko vse Sibirije do Vladivostoka.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev za politični okraj Kranj ima svoj 7. redni občni zbor v četrtek, dne 22. aprila 1926 ob 13. uri v restavraciji Narodnega doma v Kranju z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo načelnika.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1925 in proračuna za leto 1926.
3. Določitev sprejemnine in vajenskih pristojbin.
4. Določitev doklade za leto 1926.
5. Sprememba pravil.
6. Volitev:
 - a) 8 članov načelnstva in 2 namestnikov,
 - b) 6 članov in 3 namestnikov v razsodniški odbor,
 - c) 10 delegatov za občni zbor zveze.
7. Predlogi.
8. Slučajnosti.

Ako bi ne bil občni zbor ob napovedanem času sklepčen, vrši se eno uro pozneje nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih.

RAZNO.

Pravila Državne obrtne banke. Beograjska Obrtniška zbornica je izdelala načrt pravilnika za Državno obrtno banko. Glavne določbe tega pravilnika so: Sedež banke je v Beogradu, glavna podružnica bo v Zagrebu, a ostale podružnice v Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in Skoplju. Osnovna glavica bo znašala 37.5 milijona dinarjev. Od tega bo vplačala država v roku treh let 15 milijonov dinarjev, a ostanek bodo prav tako v času treh let vplačali zasebniki. Glavnica je podeljena na 187.500 delnic po 200 Din. Delničarji morejo biti poleg države obrtniki, njihove žene, obrtniške zadruge in vse njihove ustanove kakor tudi prijatelji obrtnikov. Glede osrovnice glavice je določeno stalno razmerje: na državo pride 40 odstotkov, na obrtnike, obrtniške zadruge in njihove ustanove 51 odstotkov, a ostanek na prijatelje obrtništva. To razmerje se ne sme spreminjati pri prenosu delnic. Noben delničar pa ne sme imeti več kakor 25 glasov. Poslovne odbore v podružnicah imenuje upravni odbor v Beogradu. Nadzorstvo nad banko bo vršila država preko posebne komisarija ministrstva za trgovino in industrijo.

Odkup vicinalnih železnic. V teku prihodnjega tedna se vrši prva seja zastopnikov zainteresiranih ministrstev pod predsedništvom pomočnika ministrstva saobračaja g. Bore Popovića, na kateri se bo razpravljalo o načinu odkupa vicinalnih železnic v naši državi. Ko se ves material prouči, se bo vprašanje predložilo ministrskemu svetu, ki bo o tem izdal svojo definitivno odločitev.

Jubilejna številka »Trgovskega Tovariša«. Izšla je jubilejna številka »Trgovskega tovariša«, ki prinaša izpod peresa vladnega svetnika g. dr. Rudolfa Andrejke pod naslovom »Ob prazniku 25-letnice Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani, izčrpno, s slikami opremljeno zgodovino matice našega trgovstva, ki praznuje danes svojo 25-letnico obstanka.

Gospodarska anketa v Avstriji. — Pod okriljem avstrijskega trgovskega ministrstva so se vršile v zadnjem času na Dunaju konference raznih strok, ki naj bi formulirale svoje zahteve in pripravile material za gospodarsko anketo zastopnikov vseh panog avstrijskega gospodarstva. O sklepih teh konferenc smo od časa do časa poročali v našem listu. Trgovinsko ministrstvo je sedaj opustilo misel na gospodarsko anketo in namerava sestaviti pet do šest komisij, ki naj bi se pečale za najvažnejšimi problemi avstrijskega gospodarstva. Za enkrat se oživijo komisije za tarifne, davčne, socialno-politične in kreditne zadeve. Tarifna komisija, ki sliči po svojem delokrogu našemu tarifnemu odboru, se sestane v najkrajšem času.

Italijanski eksportni zavod. Prva naloga na novo ustanovljenega italijanskega eksportnega zavoda bo ta — tako po-

roča Agenzia di Roma —, da organizira eksportni kredit potom države, kakor je to že v Ameriki, Angliji in Nemčiji. Ker Italija tega doslej še ni prakticirala, je italijanski eksport tozadevno na slabšem kakor v drugih večjih eksportnih državah.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani z ozirom na sedanjo stavbeno sezijo opozarja vse naročitelje zgradb, da so v smislu § 40. Zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 (glej Uradni list št. 169 iz leta 1922) solidarni plačniki za vse one zavarovalne prispevke, ki jih urad predpiše njihovemu stavbeniku za delavce, zaposlene pri dotični zgradbi. Vsled tega je v lasnem interesu naročiteljev zgradb, da pri končnem obračunu zahtevajo od svojega stavbenika potrdilo Okrožnega urada, da ima vse predpisane prispevke plačane. Za slučaj neizterljivosti prispevkov od stavbenika, je namreč urad dolžan iste izterjati v smislu gori navedenega zakonitega določila od naročitelja zgradbe.

Zobne naprave na račun bolniškega zavarovanja. Zdravniška veda polaga zelo veliko važnost na nego in konserviranje zobovja. Zobovje igra v celotnem človekovem organizmu važno vlogo in zobno zdravstvo dobiva vedno večji razvoj in pomen. Iz teh razlogov se je tudi naše socialno zavarovanje moralo odločiti, da pri svojem zdravstvenem in socialno higijeničnem udejstvovanju ne zanemarija zobne higijene in kirurgije. Ta del njegovega udejstvovanja ne spada toliko v kurativno zavarovanje kakor pa v preventivno, katerega pa naš zakon po svojem besedilu ne pozna. Toda predpisi, ki to skrbstvo urejajo, so presvobodni in nimajo skoro nikakih klavzul, ki bi onemogočile zlorabe in izkoriščanje, odnosno, ki bi te izredne datjave spravile v sklad z zavarovalno-matematičnimi načeli. Tako se je dogajalo, da so bile zobnih naprav deležne v zelo visokem odstotku osebe, ki so prišle v zavarovanju podvrženo zaposlenje le prehodno in začasno ter so ta kratkodobna zaposlenja uporabile, da so zahtevale razrazličnejše zobne naprave. Te osebe so pomenile le slab riziko, ki ni našel ravnotežja v dobrih rizikih. Da bo liberalnost naših dosedanjih predpisov razumljiva, omenjam, da imajo n. pr. pri bolniških blagajnah v Čehoslovaški republiki (in podobno tudi v drugih državah) družinski člani pravico do popolnoma brezplačnih plomb šele po 8 letih zavarovalne obveznosti družinskega glavarja: takih omejitev naši predpisi do sedaj niso poznali. Posledica tega je bila, da je Okrožni urad za zavarovanje delavcev dosedaj zobne naprave dovoljeval osebam, ki so radi kratkodobnega članstva vplačevale le neznatne prispevke, dočim so stroški za zobne naprave znašali znatno več. Tako je bilo mogoče, da so v letu 1925 ti stroški dosegli katastrofalno višino Din 2 milijona 82 tisoč in 862 ali 6.59 odstotkov vseh predpisanih premij. Normalno v skladu z izdatki v drugih državah, bi ti stroški ne smeli presegati 2 odstotka ali 600.000 dinarjev. Naravna posledica tega dejstva je visok primanjkljaj, s katerim je urad zaključil računsko leto 1925. Primanjkljaj znaša nad 2 milijona Din in upravičena je trditev, da so najmanj dve tretjini tega primanjkljaja povzročile le zobne datjave. Ta položaj je nevzdržen. Zato se je uprava urada morala odločiti, da prošnje za popravila zobovja najstrožje presoja in tako spravi izdatke na zdravo višino. Dosedanje več ali manj razsipno popraviljanje zobovja na račun urada mora biti omejeno na najnujnejše potrebe, vse druge prošnje pa morajo biti odklonjene. Urad svoje člane in njih delodajalce na ta ukrep opozarja, s prošnjo, da posamezne slučaje presojujejo po motivih, ki silijo upravo urada k največji štedljivosti. Važnejše kakor zobovje, so druge nevarnejše bolezni in skrb za zobno nego mora v sedanji krizi stopiti v ozadje, ako hočemo zavarovanje — rešiti. Pritožbe članov ali njih delodajalcev, ki bi bile morda naperjene proti odklonitvam zobotehničnih datjav, naj slone na skrb rešiti naše zavarovanje iz težke krize, v katero ga je pahnilo ravno dosedanje preliberalno dovoljevanje zobnih naprav in poprav.

Za odpravo dvovoja v Nemčiji. Vlada se bavi z načrtom zakona, po katerem se častniki in uradniki odpuste, ako se dvobojujejo. Zakon pride v kakih 14 dneh pred zbornico.

Pred odločitvijo Nemčije o sodelovanju v ženevski komisiji. Tekom tega tedna bo vlada imela svojo sejo, kjer bo med drugim prišlo na dnevni red tudi vprašanje likvidacij bivših vladarjev nemških držav. Nemška vlada bo v najkrajšem času sklepala tudi o sodelovanju Nemčije v ženevski komisiji za proučevanje reforme Sveta Družbe narodov.

97 milijonov dolarjev čistega dobička. Ford Motor Co v Detroit objavlja svoje poslovno poročilo za leto 1925. Čisti dobiček družbe znaša 97 milijonov dolarjev, za 20 manj kakor leta 1924. Vzrok manjšega dobička leži v pocenitvi Fordovih avtomobilov, ki se je izvršila tekom leta 1925. Produkcija v preteklem poslovnem letu je znašala 2.100.000 voz, na vsak voz pride nekaj manj kot 47 dolarjev čistega dobička. Skupni promet v preteklem letu je znašal eno milijardo dolarjev; družba lansko leto ni potrebovala nobenega kredita. Rezerve družbe so se lani zvišale za 80 milijonov dolarjev in znašajo sedaj 650 milijonov. Vse akcije so v rokah Forda, njegove žene in njegovega sina, zato odpade izplačevanje dividend. Če pa ravno hočejo, dvignejo lahko dividende od 172.000 akcij po ca 600 dolarjev. — Fordovi obrati so porabili doslej na dan 100.000 jardov bombaževine in 25.000 jardov volne. Polagoma je pa začela družba namesto tega blaga uporabljati konopljo in je porabi na dan že 75.000 jardov; ostanejo zaenkrat še zmeraj precejšnje količine bombaža in volne. Konopljo prideluje Ford na lastnih zemljiščih in je postal tako eden največjih konopljarjev sveta. Kakor znano hoče spraviti Ford ceno navadnega voza dol na 150 dolarjev. Tako se bo avtomobil še bolj posplošil; v Kaliforniji pride en avto že na tri osebe (4.500.000 ljudi in 1.500.000 avtomobilov); večina avtomobilov je seveda Fordova.

Ljubljanska borza.

v petek, dne 16. aprila 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 73, bl. 76; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 298, bl. 301; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 21; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 21; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantilna banka, Kočevje den. 102, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 808, bl. 872; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 95; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 365, bl. 370; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 50, bl. 60; »Šeširc«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 110.

Blago: Hrastovi plohi, 54 mm, 18—30 cm, 3 m dolž., feo meja den. 1280; Hmelovke, 7—8 m dolž., na spodnjem koncu 7—8 cm prem., feo vag. n. p. po komadu den. 5. Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vagon Škofljica: kosovec, za 1 tono bl. 500; kockovec, za 1 tono bl. 450; orehovec, za 1 tono bl. 400; zdrob, za 1 tono 350; kal. ca 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono bl. 260; kockovec 35/60 mm, za 1 tono bl. 240; orehovec 20/35 mm, za 1 tono bl. 210; zdrob 10/20 mm, za 1 tono bl. 190; kal. ca 3500, feo vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono bl. 170; kockovec 100 mm, za 1 tono bl. 150; orehovec 50 mm, za 1 tono bl. 140; zdrob za 1 tono bl. 130; rovní, za 1 tono bl. 120. Pšenica domača 76/77, feo vag. n. p. bl. 310; koroza, času primerno suha, feo Postojna tranz. bl. 170; koroza, času primerno suha, feo vag. naklad. post. bl. 130; koroza inzulanka, feo vag. Postojna bl. 185; ajda, feo vagon Ljubljana bl. 260; rž domača, feo vagon Beltinci bl. 210; proso rumeno, feo vag. Beltinci bl. 210; oves rešetani, feo vag. slov. p. bl. 173; krompir beli, feo vag. Beltinci bl. 76; čebulček, feo vag. nakl. post. bl. 650; seno polsladko, stisnjeno, feo vagon slov. post. den. 60; la Portland-cement dalmatinski; v jutarvcah, feo Split bl. 40; v papirnatih vrečah feo Split bl. 44; pšenica baška, 76/77 kg težka, par. Domžale 4 vag. den. 365, bl. 365, zaklj. 365.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo (13. aprila). Prignalo se je: 14 konj, 12 bikov, 163 volov, 397 krav in 9 telet. Skupaj 595 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 8.50 do 9, poldebili 8 do 8.50, plemenski 7 do 7.50, biki za klanje 7.50 do 7.75, klavne krave debele 7 do 7.50, plemenske krave 5.25 do 6.75, klobasariče 3.50 do 4.50, molzne in breje krave 6.50 do 7, mlada živina 6.50 do 8.75 Din za kg žive teže. Prodalo se je 346 komadov; od teh za izvoz v N. Avstrijo 16 kom., v Italijo 73 kom. — Mesne cene: Volovsko meso 8 do 19, telečeje meso 12.50 do 20, svinjsko meso 10.50 do 27 dinarjev za kg.

Zagrebski tedenski sejem (14. t. m.). Dogon goveje živine sreden, Svinj domačih manj, sremskih živih in zaklanih precej. Cene svinjam so se znižale za 25 par pri kg, dočim so ostale cene v glavnem nespremenjene. Za Italijo so se kupovali goveda in konji. Krme precej, cene čvrste. Trgovali so se za kg žive teže: voli I. 10—10.50, II. 8.50—9, III. 7—8, bosanski II. 6.50—7, krave domače I. 7—8, II. 5.50—6.50, III. 3—5, junci I. 9.50—11, II. 8—9, junice I. 8—10, II. 6—7, teleta 8—10 (zaklana 10—14.50), svinje domače mesne 11—12.25, pitane 13.25—13.50 (zaklane domače 15—16.50) Din. Konji 5000—14.000 Din za par po kakovosti, jahalni 2000—4000 Din komad. — Krma: detelja 150—175, seno I. 100—125, II. 75—90, stisnjeno 75—100 Din za kg.

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. t. m.). Poročila o nazadovanju na prekomorskih borzah na Dunaju niso mnogo vplivala, ker so ponudbe slabe. Oves se je podražil. Notirajo vključno blagovne prometne davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 41.50

do 42, madžarska potiska 46.25—47.50; rž: marchfeldska 27.50—28; turščica: 20.75—27.75; oves: domači 28.25 do 29.25.

Cene kovinam v Parizu so bile 26. p. m. (računajoč 1 kg čistega metala): 1. Zlato, pri kupovini 19.200 fr.; pri prodaji 20.100 fr. 2. Srebro, pri kupovini 615 fr., pri prodaji 670 fr. 3. Platina, pri kupovini 99.000 fr., pri prodaji 105.000 fr. 4. Iridirana platina, 25%, 152.000 frankov. 4. Iridium 290.000 fr. 6. Srebrni nitrat 446 frankov.

Cene živini v Marselju. Na občinski klavnici v Marselju so bile cene živini (računajoč 100 kg žive teže), dne 25. marca naslednje: Voli in krave I. vrste 800 do 850 frankov, II. 700 do 775 frankov; ovni in ovce I. 775 do 825 fr., II. 650 do 750 fr.; teleta I. 1300 do 1400 fr., II. 1150 do 1250 fr.; jagnjeta I. 1250 do 1350 fr., II. 1100 do 1200 fr.; domače svinje 1000 do 1030 frankov.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. aprila t. l. ponudbe za dobavo 1000 kg kamene soli. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 23. aprila t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 10.000 kg bele pšenične moke. — Dne 10. maja t. l. pri odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave 19.000 težkega blaga za mornarje. — Dne 15. maja t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede oddaje raznih del pri postavljanju zgradbe za električno centralo v Subotici. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Javna skladišta

družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 33

(v nekdanjih prostorih tvrde Balkan)

vskladiščuje blago po najugodnejših kondicijah, izvršuje vse špedicijske posle (mednarodne Transporte, lokalne prevoze, prevoze pohištva), daje tarifne informacije in izvršuje revizijo vozniških listov in železniške reklamacije. Cene kulantne.

Brzojavni naslov »Skladišča«.

Telefon šte. 366.

KJE SE KUPI?

Le pri tvrdki Josip Petelinc Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najbolji živalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk Gritzner - Adler - Phoenix. Istotam posemne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika. Pouk o vezanju na stroj brezplačen! — Večletna garancija! Na vel kol! Na melo!

Klobuke

perito, samoveznice, čepice, dežnike, čevlje itd.

Dežne plašče

v veliki izbiri nudi ugodno

Jakob Lah, Maribor samo Glavni trg 2

MOTOCIKLI Jugo-Auto

B. S. A. trgovsko polo in ekonomični za nove zbirne cene za 1926.

Tel. 256

Priznано najsolidnejša domača tvrdka JOS. ROJINA, Ljubljana

Aleksandrova cesta št. 3.

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. — Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblik, raglanov, površnikov, dežnih plaščev itd. po izredno nizkih cenah.

Last krojaški atelje!

Točna postrežba! Solidne cene!

Protí gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna mesečna odplačila!

WINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz prístnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarno: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Novi konjski komati

Imam za prodati 160 popolnoma novih usnjenih komatov za velike tovarne konje. Vpraša se za ceno in morebitne vzorce pri Abdurrahmanaga Hadži Preić, Tuzla (Bosna).

Trgovci! Obrtniki!

Pri tvrdki

JOSIP PETELINC LJUBLJANA

blizu rešernovega spomenika, ob vodi dobite vse potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sclarje na veliko in malo po najnižji dnevni cen.

Kar očajite, širite „Trgovski list“.

Brodarsko akcionarsko društvo

Sediš: Beograd „OCEANIA“ Remotelnjivo: Sušak

Glavno odpravništvo v Trstu.

Redna mesečna trgovska proga Jadransko morje, Marseille, Španija, Maroko do Kanarskih otokov

Odhod iz Splita	vsakega 1. meseca
„Šibenika“	4.
„Sušaka“	10.
„Trsta“	18.

pristaja eventualno v Gružu za: Marseille, Barcelona, Valencia, Oran, Melilla, Malaga, Tangier, Casa-Blanca, Tenerife in Las Palmas, pristane po potrebi tudi v ostalih mednarodnih.

Petnajstidnevna trgovska proga za Egejsko morje

iz: Sušaka, Trsta, Splita, eventualno iz Gruže za: Patras, Kalzato, Pirej, Volo, Solun, Cavallo, Metlino, Chios, Smirno, po potrebi Ghytion, Dedeagad, Rodi, Kandijo in Kanejo.

Za pojasnila se je obrniti na ravnateljstvo na Sušaku in glavno odpravništvo v Trstu ali na društvena zastopstva na Reki, v Šibeniku, Splitu in Gružu.